

# במדינה

(המשך מעמוד 21)

למכור את אוניות צי"ם כדי לשבור את הימאים השובתים, לסגור את חברת אל על כדי להרתיע את השובתים בה. אלא שאימים אלה השיגו מטרה הפוכה. במקום להרתיע קבוצות עובדים נוספות, הצליח ארליך לסחוף אותם למערכולת הי שביתות, שהתפשטה כמו אש בשדה-הקור צים. איש לא האמין כי ממשלה שאיבדה את אמינותה כמעט בכל התחומים, תתגלה כאמינה וחוקה דווקא במאבק על השכר עם העובדים.

הצהרות שרייהממשלה כי השביתות תוריי מות להבראת המשק, הפכו אותם ללעג ולקלס. "שביתה כללית במדינה תפטר את כל בעיות המשק", לעגו העובדים, "ומכירת המדינה, כמו מכירת אוניות צי"ם, תעלה אותה על דרך המלך הכלכלית. ל- אוניות צי"ם נמצאו קונים. אבל מי יסכים לקנות את המדינה?"

## הכנסת

### מיסתי'השר X

השר והח"כ זיהו את עצמם בפיליטון — וחמיפגנה הזיכרנית רועשת

ח"כ: שמע, הממשלה נמצאת בהידרדרות. בעיקר השר איקס, מנהיג המיפגנה שלי.



שר ארליך אנטר-פיליטון

הוא כישלון, והתוכנית שלו כישלון חרוץ. הוא אינו מתפקד כראוי וכל הזמן יורה מהמותן...

עיתונאי: עד כדי כך?

ח"כ: מה אתה יודע? אפילו היועצים הקרובים שלו אומרים שהוא קאטאסטרופה. הם מתגעגעים כבר לקודמו. גם במיפגנה יש תסיסה.

עיתונאי: משהו דיבר עם השר וסיפר לו על המצב האמיתי?

ח"כ: אפשר לדבר איתו? הוא כל הזמן בחו"ל. וההכרזות שלו שם — אסון ל- מדינה...

זהו קטע מדושיח דימוני, המתנהל כביכול בין עיתונאי לבין חבר-כנסת. הוא התפרסם אומנם במעריב, בגיליון סוף השבוע שעבר, אך לא כראוי אמיתי אלא כפיליטון. מחברו הוא כתב הצהרון, אברהם תירוש.

"קריות-בולבול". אולם מה שניראה לרבים מקוראי הצהרון כפיליטון רגיל ולא במיוחד מבריק, התקבל במיסדרונות הכנסת ברצינות גמורה. שרים וח"כים קראוהו בקפידה, וזיהו חישמהרה את הח"כ הי מרואיין ואת השר המושמץ על-ידו, שכן, בדיוק שבוע קודם-לכן תקף ח"כ הליכוד מנחם סבידור את שר-האוצר, שימחה אר לייך, אף הוא איש הליכוד, על הצהרות שהשמיע בעת ביקורו בדרום-אפריקה. סבידור השמיע את ביקורתו על ארליך בנאום שנשא באולמי בני-ברית בתל-אביב, ואילו בפיליטון משמיע הח"כ את ביקורתו על השר איקס בנאום לפני דיירי בית-אבות, במקום המתקרא "קרית-בולבול".

תירוש לא הסתפק בתיאור שיחתו של העיתונאי עם הח"כ "המדומה", והוסיף (המשך בעמוד 31)

# לפני שהואשם באחריות לרצח

## כפריים ערבים - הואשם שמואל להיס,

### כיום מנכ"ל הסוכנות, בירי ביהודים:

## ניצולי ספינת האצ"ל, אלטלנה

כי העצירים התלוננו בפני השופט על היחס הבלתי-אנושי כלפיהם במעצר. כתוצאה מכך הגיש השופט לובנברג לשילטנות הצבא דו"ח חריף על תלונות העצירים. בעקבות דו"ח זה נפתח תיק-חקירה נגד שמואל להיס, על שירה בעצירים ופצע אחד מהם.

הפרשה כולה עומדת להתפרסם בספר ש חיבר העיתונאי שלמה נקדימון על מאורעות שנת 1948, שבמרכזו גם עומדת פרשת אל-טלנה. נקדימון, מי שהיה הכתב המדיני של ידיעות אחרונות והמכהן עתה כיועץ ראש-הממשלה לתיקשורת, עיין במיסמכים הדנים בפרשה, גילה שם המלצה להעמיד את שמואל להיס למישפט. מה אירע אחר-כך? האם הועמד להיס למיש-פט? מה היו תוצאות המישפט? על שא לות אלה לא נמצאה תשובה.

לעומת זאת, יש כיום הטוענים כי אותה פרשה סייעה ללהיס למחוק את הקלון שדבק בו אחרי שהורשע באחריות לרצח 34 השבויים הלבנונים בכפר חולה, ונידון על כך לשנת מאסר אחת. בין הנימוקים ש-

במולדת" ובנשיאת-נשק ללא היתר. היה זה בעת שהאצ"ל התקיים עדיין כחטיבה לוחמת עצמאית ואנשיו טרם הצטרפו לצה"ל. בתל-אביב הוקמו מחסומים ומאות לוח-מים של צה"ל, שנלקחו משדות-הקרב, ערכו מצוד וחיפושים אחרי מעפילי אל-טלנה. במהלך המצוד הותקפה גם מצודת זאב באש. 78 איש נעצרו כאותו לילה בתל-אביב, נלקחו למעצר בצריפי מחנה-יונה, ששכן על גיבעת הכורכר שם נמצא היום גן-העצמאות בתל-אביב.

על מאורעות אלה פורסמה הודעה רשמית של שילטון בית"ר, שראתה אור מעל עמודי יומון בית"ר, המשקיף, וזה היה לשון ההודעה:

"אור ליום ט"ו בסיוון הגיעו פלוגות צבא ל, מצודת זאב. הם הקיפו את הבניין, אשר במרתפו שכנו באורח ארעי מעפילים, ביניהם נשים וילדים. ללא כל התראה פתחו באש מרגמות אל הבניין ומיד לאחר זה התפרצו תוך יריות מטנטים ונשק אוטומטי אחר למרתף הבניין. תוך פעולה זו נפצע קשה בבטנו משלו"

# המתנכ"ל היורה

הובאו בפני שר-הביטחון דויד בן-גוריון בשנת 1955, בבקשת החנינה ומחיקת ה-עבירה ללהיס. צויין גם חלקו בפרשת אלטלנה.

אחרי שנחשפה פרשת טבח השבויים ב"חירבת להיס" לפני שבוע, קשרה העיתון-נות קשר של שתיקה סביב הפרשה. לא הופיע שום מאמר שהתייחס לפרשה או יערער על מינויו של להיס לתפקיד ציבורי. גם חלקו של להיס בפרשת אלטלנה לא פסל אותו לכהונה הציבורית הרמה. ערב המינוי סיפר שלמה נקדימון לשר-האוצר שימחה ארליך ולאריה דולציין על כך שהם עלולים למצוא את עצמם במצב לא-נעים, כאשר יתפרסם ספרו וייחשף בו חלקו של להיס בפרשת אלטלנה. למרות מידע זה לא מצאו השניים לנכון למנוע את מינויו של להיס כמנכ"ל הסוכנות. שמואל להיס עצמו סירב להתייחס הי-שבוע לפרשה. לשאלת כתב העולם הזה הגיב: "תכתבו מה שאתם רוצים. לי זה נמאס".

שה כדורים המעפיל אשר טנדר, המעפיל לים, שהיו אותה שעה במיטותיהם, הוצאו החוצה כשהם ערומים למחצה, ונצטוו לעמוד עם הפנים לקיר בידיים מורמות, שעה ארוכה. רק עם תום הטיהור בבניין של הועלו בגסות רבה על מכוניות והובאו למקום מעצר. הפצוע נשאר שוכב על המדרכה בשלולית דם, ורק עוברים ושבים הזעיקו עזרה ראשונה והוא הובא לבית-חולים.

בתוך המעצר הוחזקו 60 עצירים מליל הפעולה בבניין המצודה, בתנאים האימים ביותר. לאחר שהם סירבו לקבל מזון ירה אחד המפקדים בטחנה המצור לתוך צריף העצורים ופגע במעפיל משה צפרי, השוכב עדיין בבית-החולים הדסה.

האיש שירה בעצורי ליל אלטלנה בצריף במחנה יונה, היה סגור-ראשו שמואל להיס, מ"ס"פ"א בגדוד 22 בתטיבת כרמלי. למחרת הובאו כל העצורים בפני שופט השלום שלמה לובנברג, ששיחרר את רובם בערבות. העיתונות מאותם ימים דיווחה



## מונכ"ל להיס

ה טענות כאילו מנסה הליכוד, מאז עלותו לשילטון, להציב רק את אנשיו בעמדות-מפתח ולסלק משם את אלה שזוהו בעבר כיריבי תנועת החרות ואצ"ל, התגלו כהאשמות מרושעות וחסרות שחר. עובדה: אחד מתפקידי המפתח במדינה, זה של מנכ"ל הסוכנות היהודית, הופקד



מונכ"ל הסוכנות להיס (מימין) בקונגרס הציוני, לי זה נמאס!

בידיו של עורך-הדין החיפאי שמואל להיס, שבוע שעבר אומנם נתגלה ("חירבת להיס", העולם הזה 2113) כי להיס הורשע בבית-מישפט צבאי, בשנת 1949, כאחראי לרצח 34 כפריים ערביים בכפר הלבנוני חולה, אחרי שהשתתף כמפקד-פלוגה ב"כיבוש הכפר, אולם זאת לא הייתה פעילותו הצבאית הכוללת היחידה של להיס, וב"והאי לא כזו שהיתה יכולה למנוע ממנו את קבלת תפקיד ידמינו של יו"ר ההנה"ל הציונית, אריה דולציין.

לעומת זאת ניצב להיס בתקופת שירותו הצבאי במלחמת העצמאות במרכז של פרשיה מפקדת אחרת, שהיה בה כדי לפסול אותו לכל כהונה ציבורית בשילטון "הממשפחה-הלוחמת" לשעבר, מתברר כי באותה תקופה גילה שמואל להיס להיטות גדולה מאד לירות. ועוד לפני שירה בכפ-יהודים — אלא ניצולי ספינת-הנשק של האצ"ל, אלטלנה, שהופגזה ופוצצה בחוף תל-אביב, על-ידי "התותח הקדוש", על-פי הוראתו של ראש-הממשלה ושר-הביטחון דאז, דויד בן-גוריון.

אנשי האצ"ל לא מחלו ולא סלחו מעולם לאלה שנטלו חלק בירי על אלטלנה ו-940 לוחמי האצ"ל שהיו בה. הם זוכרים עד היום את 14 חבריהם שנהרגו כתוצאה מפיצוץ האוניה. אין אולי פרשה בתולדות העימות בין אירגוני המחתרת העבריים, שדי בהזכרתה כדי להסעיר את רוחם של אנשי האצ"ל לשעבר, כמו פרשת אלטלנה. אף-על-פי-כן ולמרות זאת גילו אנשי האצ"ל, בהגיעם לשילטון, רוחב-לב ראו להערכה ולא מנעו משמואל להיס, שהיה לו חלק מפקפק באותה פרשה, מלקבל את מישרת מנכ"ל הסוכנות היהודית.

אוניית-הנשק והלוחמים של האצ"ל, אלטלנה, פוצצה והועלתה באש בחוף תל-אביב, ב-22 ביוני 1948. באותו לילה נשא מפקד האצ"ל, מנחם בגין, את אחד מנאומיו ההיסטוריים, שזעזעו את האומה, האשים את מפוצצי אלטלנה בכביצוע פשע נורא.

מאות לוחמי האצ"ל, שניצלו בקופצם למים, מצאו אותה שעה מיקלט במקומות מחבוא שונים בתל-אביב ובנתניה. חלקם מצאו מיסתור במצודת זאב בתל-אביב, צה"ל פתח מייד במצוד כדי ללכוד את המעפילים המסתתרים, שהאשמו ב"בגידה